

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De S. Rogerio Episcopo Cannensi Confessore Baroli In Apulia.
Commentarius Prævius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70595)

DE S. ROGERIO

EPISCOPO CANNENSI CONFESSORE

BAROLI IN APULIA.

S. D.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

Sancti elogium a Ferrario adornatum: Acta qualia: tempus episcopatus: translatio corporis: cultus.

B
ANTE MEDIUM
 SÆC. XII
 S. Rogerius a
 solo fere Ferrario

Ughellus *Italiae Sacrae auctæ tom. VII (a) in Tranensi archiepiscopatu Barolum seu Barulum graphice describit his verbis: Barolum, vulgo « Barletta » septimo a Metropoli Tranensi milliario, maritimum est oppidum regni ditionis inter primaria, non modo Apuliæ et regni (Siciliæ) sed vel Italiæ oppida numerandum, quippe habitatum animabus decem et octo millibus, nec modo sedificiis, nobilitate, amœnitate, sed opibus etiam et mercatura præclarum... Hic etiam cœnobium virorum octo, Sanctimonialium quinque; quorum præcipuum S. Stephani Ord. S. Benedicti, ubi jacet S. Rogerius Cannarum episcopus miraculis gloriosus. Hujus Sancti memoriam, quam alibi frustra fere quæsieris, Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ ad hunc diem celebrat, illius Acta, quæ sunt admodum brevia, e monumentis ecclesiæ Barolitanae strictim referens in hunc modum: Rogerius qui et Rugerius apud Cannas in pago vicino natus, circa annum sal. quingentesimum factus clericus ecclesiæ cathedralis Cannensis, sic vitæ probitate suavitateque morum anno ætatis 18 præditus fuit, ut apud cives summam laudem consecutus unice ab omnibus diligeretur. Erat enim a mundi hujus cupiditatibus alienus, miræ continentia, sedulam ecclesiæ servitute præstans. Quare mortuo episcopo Cannensi maximo totius populi et cleri consensu in demortui locum eligitur. Qui cum nondum ob teneram ætatem sacerdos esset, et quod se tanti muneris indignum judicaret, non solum electioni non assensit: sed etiam, ne assentire cogere-
 tur, aufugit. Verum ex fuga retractus totius urbis desiderio satisfacere cogitur.*

celebratus

Factus itaque episcopus, ac velut in alium virum mutatus, videbatur sublimis et humilis, dives et pauper, in vestitu vilitatem, in vita asperitatem, in cibo et potu sobrietatem amplexus. Afflictos solabatur: infirmos frequens visebat; pauperes suis facultatibus sustentabat; viduas et pupillos fovebat patrocinio, ac ut uno verbo dicatur, omnibus erat pius pater et pastor. Is adhuc vivens miraculis claruit. Nam Paschali cuidam diutina oculorum et aurium infirmitate laboranti, oratione integram et utramque sanitatem restituit; et nemo cum fiducia accedens, ab eo beneficio vacuus recedebat. Denique vir S. virtutibus et meritis clarus ex hac vita in alteram migrans quievit in pace. Idi-

(a) col. 887 — (b) col. 789.

bus Octobris et aliis diebus illius memoria a Baroliensibus, qui corpus eo ex Cannis urbe translatum habent, maxime celebratur. Ita quidem Ferrarius ex Actis, quorum apographum, ab Ughello tom. VII (b) excusum, ab archiepiscopo Nazareno Majoribus nostris accepere. Concordat autem per omnia cum altero apographo vetustissimi Breviarii MS. monasterii S. Stephani, ubi Sancti corpus Baroli requiescit; sed præter duodecim, in quas ibidem dividitur, Lectiones alia ad historiam spectantia habes in Antiphonis, Hymnis et Responsoriis, quæ antiquitus in dicto monasterio legi solita nos huic Commentario una cum Lectionibus subjiciemus. Hæc omnia sibi præluentia habuit Joannes Paulus Grimaldi Neapolitanus S. J. theologus, ex iisque corrasam Sancti Vitam idioma Italico edidit, ast usitato Italici more multum dilatata.

Verum cum dictæ Lectiones seu Officium proprium non nisi post annum 1276, quo Sancti corpus Barolum fuit translatum, conscriptum digestumque fuerit, hujus auctor a Sancti epocha (hanc enim figit circa annum Domini 500) 800 fere annorum intervallo est remotus: vix proinde dubitandum, quin parum aut nihil amplius (nam multas interea calamitates rerumque vicissitudines perpessa fuit Apulia) de Sancti gestis innotuerit. Quin imo imperitus adeo in historia is auctor fuit, ut plane ignorasse videatur, quo vel circiter tempore S. Rogerius Cannensem cathedram occupavit: quod enim floruisse eum scribat anno Domini quingentesimo, nulla alia basi innititur, quam actis S. Richardi episcopi Andriensis, quorum epitomen Papebrochius die 1x Junii, dum festum ejus recolitur, e Ferrario transcribens num. 9 hæc insererit: Hactenus proprio quasi cortice natans auctor (Vitz S. Richardi) porro subsidium petit a Vitis Sanctorum duorum episcoporum, in nostro Februario illustratis, S. Laurentii scilicet Sipontini episcopi, sub quo contigit revelatio S. Michaëlis in monte Gargano, uti refertur vii Februarii; et S. Sabini Canusini episcopi, a quo, die 1x ejusdem mensis, num. 5 Vitæ leguntur ad Barolitanae ecclesiæ dedicationem, simul cum S. Gelasio Papa, invitati « Laurentius Sipontinae ecclesiæ pontifex, Palladius Salpitanæ, Eutychieus Tranensis, Joannes Rubisinae, Austerius Venusinae. » His

non anno Domini 500,

duabus

DE

31

A duabus quasi facibus prælucentibus pergit Vita, et ex hac strictim compendiata Ferrarius: "Cum S. Michaël Archangelus in monte Gargano apparuisset, eo jussu Pontificis profectus, una cum Laurentio episcopo Sipontino, Sabino episcopo Canusino, et Rogerio Cannensi, aras templi recens conditi consecravit."

et perperam
in Actis,

4 Ast Vita prædicti S. Laurentii (cujus caput in pene totum verbotenus describit auctor, et suo aptat textui) nihil de altaribus consecratis, nihil de episcopis ad eam rem sociis, Rogerium autem Cannensem nec illa Vita nec Vita S. Sabini, nec alia ulla antiqua scriptura novit; imo nec episcopos Cannenses ullos ante sæculum ix vel x, sic ut verosimile sit, ecclesiam hanc recentioris multo, quam credatur, institutionis esse; similiterque primum ejus episcopum ac Patronum Rogerium. *Ex solis itaque S. Richardi Actis, quæ edere noluit Papebrochius, prodixisse videtur, quod Sanctus noster interfuerit consecrationi altarum ecclesie S. Michaëlis Archangeli in monte Gargano, adeoque vixerit circa annum 500; nec aliud id asserendi argumentum Ughello Ferrarioque fuisse, hic quidem infra in Annotationibus, ille vero post relata Sancti Acta profitentur. Ast præterquam quod nulla sint antiqua monumenta, quæ episcoporum Cannensium ante sæculum ix vel x meminere, addi hic non immerito potest, videri admodum mirum, si jam tum sæculo vi Cannensis episcopatus fuisset erectus, nec S. Rogerium, nec alium quemquam istius sedis episcopum subscriptum legi uni e sæc Romanis Conciliis, quæ sub finem sæculi v et initium vi habita, extant apud Labbeum cum prolixis subscriptorum tum Apulie quam aliarum Italiae regionum episcoporum catalogis.*

e corrupto
fonte haustis
asseritur,

5 Recte igitur Papebrochius post textum statim recitat eodem num. 9 sic pergit: Hunc sane (Rogerium) vel solum nomen suum probat differri posse ac debere ad Longobardorum (imo probabilius Normannorum, ut Assemanus de scriptoribus Hist. Ital. Tom. I (a), et ex eo Tortora (b) observant) iis in partibus dominatum; sicut ex eadem causa nec Richardus, de quo agimus, credi potest ad sæculum v spectare, quando necdum Anglo-Saxones converti ceperant. Sed de hoc plura ad xv Octobris, quando Rogerius iste colitur, anno mcccxxvi translatus Barolum: post quod tempus compositæ de ejus Vita Lectiones, similiter suffartæ, ut hæc Andrienses: quarum seu potius Vitæ auctor, noluit Rogerium præterire in deducendo ad Garganum Richardo, tum quia vicinissimæ urbes sunt Cannæ et Andria, tum quia Rogerio adscriptum miraculum, de æstu ac siti, per fontem et aquilam euntibus levata, volebat commune Richardo facere, quod Ferrarius neglexit. *Dein num. seq. transcriptis reliquis Ferrarii verbis, hæc subjungit: Hæc sumpta sibi fatetur Ferrarius ex Officiis ecclesie Andriensis, ubi Vita in tres Lectiones distributa quæ si aliquando reformentur, ut sane conveniret; earum argumentum aptius sumitur ex historia Inventionis et Miraculorum, tamquam sola certa et fide digna, ideoque solam illam huic operi inserimus. Idem suaserim illis, qui similes de S. Rogerio Lectiones usurpant; non nisi in meris conjecturis, et his imperite consarcinatis fundatas; quamvis ei, quo conditæ sunt, sæculo ignoscendas.*

sed, ut ex
Ughelliano

6 Non quidem Lectiones propriæ seu legenda nostra apud Ughellum excusa S. Rogerium præfatæ dedicationi in monte Gargano adfuisse referunt, verum cum harum Lectionum auctor uni-

versum Sancti Officium, quod supra num. 2 e vetustissimo Breviario Barolitano desumptum vidimus, verosimilius eodem tempore ordinaverit, viæ dubium remanet, quin ex præsentia Sancti, quam e spuris S. Richardi Actis didicerat, in prædicta dedicatione concluderet, alteram historiam suam, quam e vaga forte traditione (antiqua enim Cannensis ecclesie monumenta cum hujus destructione periisse in Præfatione sua testatur Grimaldi) acceptam, in digerendis Lectionibus adhibiturus erat, necessario ad illud circiter tempus, quo dedicatio isthæc contigerat, rejiciendam esse. Deceptus hisce, ut dicimus, Ughellus non tantum Cannensis episcopatus eordia a Gelasii I Papæ temporibus, seu fine sæculi v, sed, ut perperam alibi factum sæpe in Opere nostro compertum fuit, ab ipsis Apostolorum temporibus repetit: en prima Catalogi ipsius verba (c): N. . . . Primus Cannarum episcopus sedit, Apostolorum Principe Romam contendente, his populis Evangelio edoctis an. sal. 44 ex Tabulario ecclesie Sipontinæ. Nil mirum, nomen hic reticere, cum res ipsa id temporis haud existerit. Pergit Ughellus et secundum locum tribuit S. Liberali, qui pastorale munus, inquit, laurea martyrii decoravit circa an. 112: at quamvis id ipsum lib. II cap. xx scribat Petrus de Natalibus, seu S. Liberalem episcopum faciat Cannensem, eum tam Ferrarius ad diem xxx Decembris, et citatus supra Tortora (d) episcopis Canusinis, tum ex accurata rei inquisitione, tum ex constanti minimeque interrupta ecclesie Canusinæ traditione, adnumerant.

AGOSTINE
S. D.

7 Error inde verosimilius profluxerit, quod plurimi scriptores (sic ibi loquitur Tortora) in hoc hallucinati turpiter sint, ut Canusium et Cannas confunderent adeo, ut unam eandemque civitatem reputarent; quod quam alienum a vero sit, abunde demonstravit Damadenus. Falsa hac itaque persuasione adductus in memoratum confutatumque errorem forsan prolapsus est Petrus de Natalibus, nisi potius errorem hunc amanuensium oscitantie et imperitiæ velimus adscribere, cum menda, quæ eorum causa in operibus obrepunt, nec rara sint nec levia. *Hactenus Tortora; quibus non obstantibus prosequens Ughellus tertio loco recenset S. Rogerium, sed spuris, uti dicimus, S. Richardi Actis circumventus: quarto vero loco Felicem his verbis: Felix Sypontinus episcopus, et hujus ecclesie (Cannensis) commendatarius ex institutione M. Gregorii, ut in Epist. 51 L. 1: ast vero hic denuo falli Ughellum, liquet e Gregorii verbis, quæ Epist. 51 ad Felicem talia sunt: Pervenit ad nos, quod Canosina ecclesia ita sit Sacerdotii officio destituta, ut nec penitentia ibidem decedentibus, nec baptisma præstari possit infantibus. Hujus igitur tam piæ rei tamque necessariæ mole permoti, jubemus dilectioni tuæ, ut præceptionis autoritate commonitus, memoratæ ecclesie visitator accedas, et vel duos parochiales presbyteros debeas ordinare, quos tamen dignos ad tale officium veneratione vitæ, et morum gravitate prævideris, et quibus in nullo obvient constituta canonicæ disciplinæ, ut sanctæ cum digna cautela provideatur ecclesie. Confundit itaque Ughellus ecclesiam Canusinam cum Cannensi, qui error plurimis scriptoribus, ut supra notat Tortora, est communis.*

ep. Cannensium
Catalogo.

8 Felicem in Catalogo Ughelliano sequitur Petrus; verum ut infra in Notis num. 2 inquit Nicolaus Coletus, Hic tamen vel nullus in hac serie est, vel alter ab eo, quem Cannensem opinatur idem Ughellus in descriptione status ecclesie Gravi-

ad sæculum
usque x

(a) p. 410. — (b) Status Eccl. Canus., p. 43. — (c) T. VII, col.

789. — (d) p. 15.

nensis,

AUCTORE
S. R.

nensis, quem dum repellit e Graviniensium catalogo, in hunc Cannensem rejicit, ex varia librorum lectione deceptus. Eum Petrum nos adnumerabimus inter Gabienses Latii Tom. X hujus operis, quem Gavensem, id est Gabensem, usurpata lit. v pro b, legimus inter conterminos episcopos connumeratum in Rom. Concilio an. 869. Jam Ughellus ultra medium sæculi ix progressus, nullum Catalogo suo inseruit Cannensem præsum, qui inibi locum vel ulla plausibili ratione sibi valeat vindicare. Hinc jure merito supra num. 4 dixit Papebrochius, Rogerium Cannensem nec illam Vitam (S. Laurentii) nec Vitam S. Sabini, nec aliam ullam antiquam scripturam nosse; imo nec episcopos Cannenses ullos ante sæculum ix vel x, sic ut verosimile sit, ecclesiam hanc recentioris multo, quam credatur, institutionis esse, similiterque primum ejus episcopum ac Patronum Rogerium. Sed plus aliquid hic innuit Papebrochius, nimirum extitisse S. Rogerium primum Cannensis urbis episcopum: id ipsum jactare ecclesiam Cannensem, testis est Tortora (a); ast id verosimile non esse, e mox dicendis colligi dabitur.

EFFRONS.

9 Post sæculum ix firmius incedit Ughellus sexto loco sic scribens: Lucidus Cannensis episcopus, cujus meminit Baronius ad annum 983; etenim hoc anno Lucidus Cannensis una cum aliis Apuliæ antistitibus interfuisse legitur celebri conventui Romanorum, Ottoni imperatori sub juramento promittentium liberam summi Pontificis electionem. Post Lucidum collocat Joannem, qui præsens fuit (verba sunt Ughelli) consecrationi ecclesiæ Casinensis anno 1071 ab Alexandro II Papa celebratæ apud anonymum Casinensem. Huic adstipulatur Leo Ostiensis in Chronico Casinensi lib. III cap. xxviii, ubi inter quadraginta tres, qui dictæ consecrationi adfuerunt, episcopos recenset etiam Cannensem, sed nec hujus nec aliorum nomina exprimit. Pergit demum Ughellus in hunc modum: N. . . . cujus nomen ignoratur, anno 1105 a Goffredo Cannarum comite et imperiali senatore amplum pro sua ecclesia obtinuit privilegium. Admodum ergo probabile est, memoratum episcopum, cujus nomen Ughellum latuit, unum eundemque esse cum illo, qui anno 1102 Cannensi ecclesiæ præsidebat; huic autem nomen fuisse Rogerium, invicte probat Diploma (verbis utar laudati Tortoræ (b)) continens consecrationem ecclesiæ Canusinae in honorem S. Sabini illius episcopi, cujus autographum in Tabulario capituli Canusini adservatur, exemplarque exscriptum legitur in pervetustissimo marmore publice omnibus patente in eadem ecclesia, cujus tenor est, qui sequitur:

D. O. M.

et recitata hic
in
scriptio
liquet,

10 Anno Dominicæ Incarnationis MCCI mensis
Septembris indictione decima hæc ecclesia Canu-
sina ad honorem divi Sabini confessoris Christi
dedicata est ab universali Papa Paschale secundo
septimo Idus Septembris et ad hujus S. E. ne-
gotium perpetrandum invitati sunt Portuensis
episcopus, Beneventanus archiepiscopus, Capua-
nus archiepiscopus, Salernitanus archiepiscopus,
Neapolitanus archiepiscopus, Acheruntinus ar-
chiepiscopus, Sypontinus archiepiscopus, Bixan-
tius Tranensis archiepiscopus, Maraldus Ta-
rentinus archiepiscopus, Malcerius Compisanus
archiepiscopus, Rogerius Cannensis episcopus,
Guilielmus Salpitanus episcopus, Mandus Miner-
vinensis episcopus, Gaudinus Murensis episcopus
et Cuperanensis episcopus; verum et plures alii

archiepiscopi, episcopi, abbates et multorum alio-
rum clericorum congregatio copiosa. Quapropter
quicumque ad ejus dedicationem in illius festivi-
tate annuatim venerint, scient se de omnibus pec-
catis, quibus canonicè confessi fuerint, quadra-
ginta sex annos et quadraginta sex quadragesi-
mas sibi relaxari. Anne igitur, qui hic nominatur,
Rogerius non erit Sanctus noster, cujus epocham
episcopatus neque Ughellus neque alius aliquis,
nisi e fabulosis Richardi Actis assignare hucusque
potuit? Ne nimirum hic in respondendo præceptum
aut novitatis amans videar, prius audi, quid
Tortora, non scilicet S. Rogerius SS. Sabini et
Laurentii Sipontini extiterit socius, respondeat
(c): Nam si quod res est, inquit, lateri volumus,
hoc maxime controvertitur ab emunctæ naris criticis
et historicis, qui proinde contendunt, S. hunc
Rogerium Cannarum præsum floruisse sub Norman-
nis, illumque esse, qui descriptus reperitur in in-
scriptione consecrationis basilicæ Canusinae a Pas-
chali II peractæ.

11 Dum enim Sancti corpore jam ditati erant Barolitanæ, perquiri Acta verosimilitus cœpere; cumque forsân traditio ferret, interfuisse Sanctum cujusdam ecclesiæ dedicationi, simulque præmanibus essent Acta S. Richardi, primum fuit biographo, cateroquin historiæ etiam ignaro, chronologiæ seriè invertere, opinando, traditionem istam de dedicatione ecclesiæ S. Michaëlis, ut eam in Actis S. Richardi legebat, esse interpretandam. Cum inquam, id facile fuerit biographo, non alium esse Rogerium istum Cannensem præsum ab eo, de quo agimus, existimamus, donec vel ante vel post hunc alium (nam ejusmodi nomen in Apulia Siciliaque ante sæculum xi haud reperi) Rogerium, ejusdem ecclesiæ episcopum extitisse, solidioribus argumentis convicti fuerimus. Hinc porro consequitur, haud adeo, quam sibi quidem imaginatus fuit, Vitæ auctorem a Sancti ætate abfuisse, proindeque in iis, quæ aliunde quam ex S. Richardi Actis acquisivit, majorem fidem promereri.

12 Antiquus Sancti cultus eruitur ex Officio proprio monasterii S. Stephani Baroli jam sæpties memorato, quod quia Sancti Vitam in duodecim lectiones divisam complectitur, integram cum Annotatis prelo dabimus: cum vero cultus non nisi post factam corporis Barolum translationem celebraverit, præmittendum prius, quomodo dicto translatio fuerit peracta. Hanc supra num. 3 contigisse diximus anno 1276, quo tempore Theobaldo Cannensem ecclesiam moderante, rem gestam sequens Monumentum, nobis ex autographo ecclesiæ Nazarenæ communicatum, et ab Ughello (d) excusum, his verbis explicat: Anno ab Incarnatione Domini nostri Jesu Christi millesimo ducentesimo septuagesimo sexto, regnante domino nostro Carolo, Dei gratia magnifico rege Siciliae, ducatus Apuliæ et principatus Capuæ, almæ Urbis senatore, Andegaviæ provincie et Fulchalquerii comite, ac Romani Imperii in Tuscia per Sanctam Romanam Ecclesiam vicario generali, regi vero ejus anno undecimo, mense Junii octavo decimo die ejusdem, quarta ind. apud Barolum.

Nos Robertus de Argintera regalis Baroli iudex, Nicolaus de Raynerio publicus ejusdem terræ notarius, et subscripti testes litterati de eadem terra ad hoc specialiter vocati et rogati presentibus publico scripto fatemur, venerabilem virum D. Bivianum Minerbinensem episcopum, in nostra presentia constitutum, intus in majori ecclesia Baroli ostendisse

(a) p. 205. — (b) p. 170. — (c) p. 205. — (d) Ital. Sac., t. VII, col. 795.

A disse nobis mandatum unum patens sanctissimi Patris D. Papæ, cujus mandati tenor per omnia talis est.

accusati apud
Pontificem de
furto corporis
Rogerii

13 " Innocentius episcopus servus servorum Dei, etc. Venerabili fratri episcopo Minerbinensi, etc. Exposuit nobis venerabilis frater noster episcopus Canensis, quod clerici castri de Barolo, adjunctis sibi quibusdam laicis, eorum in hac parte sequacibus Tranensis diocesis, ad ecclesiam Canensem armata manu nequiter accedentes majus altare ipsius ecclesiæ ausu sacrilego violare, ac quasdam reliquias Sanctorum, quæ in eodem altari, et corpus beati Rogerii, quod in quodam sepulchro juxta ipsum altare recondita fuerunt, nec non et lapidem superpositum eidem altari violenter auferre, illaque cum pluribus aliis rebus ejusdem ecclesiæ ibidem inventis ad prædictum castrum secum exinde aportare non sine multâ temeritatis audacia præsumperunt: iidem quoque clerici et laici tam corpus, Reliquias et res prædictas, quam nonnullas possessiones, ad eosdem scopum et ecclesiam pertinentes contra justitiam detinent, et ipsi ecclesiæ restituere indebitè contradicunt; quo circa fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus si de hujusmodi sacrilegio tibi constiterit, prædictos clericos et laicos tandiu appellatione remota excommunicatos publice nunties, et facias ab omnibus arctius evitari, donec super hujusmodi violatione dicti altaris, ac ablatione et asportatione corporis, Reliquiarum et lapidis prædictorum satisfecerint competenter, et cum tuarum testimonio litterarum ad sedem venerit Apostolicam absolventi, ipsisque nihilominus corpus, Reliquias, lapidem et possessiones prædictas memorato scopo et ecclesiæ restituant, ut tenentur, monitione præmissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota pensescas. Datum Laterani quinto decimo Kalendas Maji, Pontificatus nostri anno primo."

clerici Barolitanis, modum explicanti.

14 Volens igitur idem D. episcopus Minerbini ad ipsius executionem mandati reverenter procedere cum ea, qua expedit, diligentia et cautela in testimonio nostro juxta ipsius mandati tenorem cum omni diligentia inquisivit per plures et diversos homines Baroli, sufficientes et probos, et omni exceptione majores, si de hujusmodi sacrilegio ad eorum aliquid notitiam pervenisset; qui corporaliter juramento astricti seriatim dixerunt, et confessi sunt in præsentia nostra, nihil ad eorum pervenisse notitiam de prædictis. Cujus quidem inquisitionis fama cum subito pervenisset ad notitiam venerabilis viri archipresbyteri Baroli, et aliorum clericorum sociorum ejus, ipsi unanimiter et voluntarie et tamquam obedientiæ filii ad præsentiam prædicti episcopi Minerbini, nobis ibidem præsentibus, se personaliter cum omni reverentia contulerunt exponentes, quod quidam clericus socius eorum, Andreas nomine, archipresbyter et canonicus ejusdem Cannensis ecclesiæ, et Angelus specialis civis Baroli, ipsius Cannensis ecclesiæ procurator venerunt ad eundem archipresbyterum et ejus socios supra dictos, requirentes ipsos, ut ob Dei reverentiam et honoris intuitum ejusdem Cannensis episcopi et eorum deberent una cum eis ad eandem Cannensem ecclesiam se conferre ad defendendas et salvandas ad opus ejusdem Cannensis ecclesiæ quasdam res de omnibus supradictis, ne res ipsæ fuissent furtive noctis tempore ab inde

asportatæ, prout plura et diversa de rebus ipsius ecclesiæ per malos homines ab eadem ecclesia furtive asportata fuerant et subtracta.

AUCTORE
S. D.

15 Verum quia idem archipresbyter, et ejus socii supradicti petitionem et requisitionem prædicti Andrea archipresbyteri et Angeli procuratoris præfati cum omni devotione ac sollicitudine efficaciter admittentes, quia opus Dei et ipsius Cannensis ecclesiæ satis utile et necessarium videbatur foro, si prædictæ res per eos ad opus ipsius Cannensis ecclesiæ salvarentur, idem archipresbyter et ejus socii supradicti unanimiter et concorditer miserunt quosdam clericos de sociis eorum simul cum prædicto Andrea et Angelo procuratore ad eandem Cannensem ecclesiam, credentes ad hoc benefacere, et sub expensis eorum, quia prænominati archipresbyter Cannensis et procurator promiserunt eidem archipresbytero Baroli et ejus sociis expensas ipsas restituere, feceruntque infra scriptas res de rebus ipsius Cannensis ecclesiæ apud Barolum deferre, ibidem conservari, et deponi sub custodia prædicti Cannensis archipresbyteri et Angeli procuratoris prædicti, videlicet mappas duas de altari de lapidibus marmoreis, campanam unam, et alias planças de lapidibus marmoreis, quas quidem res omnes delatas per eos, prout supra distinguitur, incontinenti et sine aliqua diminutione ad mandatum prædicti D. Minerbinensis episcopi eidem Andrea archipresbytero et præd. Angelo procuratori in præsentia præfati D. episcopi, ac in nostro testimonio tam voluntarie quam libenter assignaverunt, et fecerunt integre resignari, quamquam fuissent sub custodia dicti Cannensis archipresbyteri et procuratoris ipsius ea omnia deputata.

quo res quasdam a Cannensi ecclesia Barolum transfulerunt;

16 Nos vero qui supra Bivianus Minerbinensis episcopus per præsens publicum scriptum fatemur, prædicta omnia qualiter præleguntur, fuisse in nostra præsentia plenarie exequuta pariter et completa; et per hoc non oportuit nos ad excommunicationem nuntiandam procedere, quia minime nobis constare potuit de sacrilegio supradicto. Et nos qui supra Andreas archipresbyter, et Angelus specialis procurator in præsentia prædictorum judicis, notarii et testium subscriptorum prædicta omnia, quæ supra distinguuntur, vera esse fatemur, et res prædictas nobis, ut prædicatur, resignatas præsentis scripti serie asserimus recepisse. Unde ad futuram memoriam, et ipsius archipresbyteri Baroli et sociorum ejus cautelam, præsens publicum testimoniale scriptum, sicut exinde factum est, per manus mei prædicti Nicolai, publici Baroli notarii, signo meo solito, subscriptione præfati judicis, et subscriptorum testium subscriptionibus roboratum; etc. Extat signum, etc.

unde et a furto excusantur.

Robertus F. F. Baroli judex.

Pasqualis Uturberlongus testatur.

Nicolaus de Caroangelo testis, etc.

Ambrosius de Amicis testis, etc.

Anno sequenti 1277 Theobaldum pium furtum a Barolitanis, præter corpus S. Rogerii, recepisse, docet aliud, quod e majori ecclesia Barolitana habemus, et a Grimaldi (a) Italice editum est, monumentum tenoris hujusmodi:

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jesu Christi millesimo ducesimo septuagesimo septimo, regnante Domino nostro Carolo, Dei gratia magnifico rege Siciliae, ducatus Apuliae et principatus Capuae, almæ Urbis senatore, Andegaviae et Fulchalquerii comite, ac Romani imperii in Tuscia per S. Romanam Ecclesiam vicario generali, re-

(a) Vita Ital. S. Rogerii, p. 50.

AUCTORE
S. D.A
Res oblatas

gni vero anno duodecimo, mense Julii vigesimo secundo die ejusdem, quinta ind. apud Barolum. 17 Nos Theobaldus humilis Cannensis episcopus, et Achilles archidiaconus, Andreas archipresbyter, Nicolaus primicerius, Lambertus subdiaconus, Petrus subdiaconus ipsius ecclesie canonici in presentia Salomonis regalis Baroli iudicis, Nicolai de Raynerio publici ejusdem terre notarii, et subscriptorum testium litteratorum de eadem terra, ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, presentis scripti publici serie notum facimus et testamur, quod dum permittente ultione divina, non sine nostra et civium magna contagione peccati, Cannensis civitas esset populo derelicta, ita quod quomodo sola sederet et sedeat, melius ipsa verissimo oculorum potest certificatione perpendi, quam alicujus locutione depingi: quid plura? Dum seges esset resecauda falce, et sylvæ effigiem presentaret locus, ubi Cannensis civitas erat sita, et per consequens cathedralis nostra Cannensis ecclesia, intus in predicta civitate fundata, propter loci deserti sterilitatem legitimorum ministrorum suffragio, et custodientium securitate careret, et idcirco nonnulli, qui in vanum Christi nomen sumere non formidant, Dei timore postposito et ecclesie immunitate contempta, porta predictæ Cannensis ecclesie manu armata et temeraria confringentes corpus Beati Rogerii, campanam et quamplures sacratas res alias asportassent: itaque dum ipsa ecclesia esset posita in medio nationis perversæ, custodientium securitate contempta, a diversis et variis malefactoribus pateretur insultus, sicque residuæ res, scilicet infrascripti marmores, mensæ altarium, et Sanctorum Reliquiæ, nec non et campana essent exposita naufragio et ruinæ, atque essent quodammodo prædæ prædonum effecta, Andreas Gattus archipresbyter predictæ Cannensis ecclesie, et noster qui supra Cannensis episcopi tunc in spiritualibus procurator Angelus specialis de Barolo in temporalibus ministrator deputatus a nobis, et nos Achilles archidiaconus et canonici superius nominati, videntes præfatum evidens periculum imminere, et destructionem predictæ ecclesie manifestam, volumus eo modo quo poteramus malis obviare præfatis.

Cannenses recipiunt. excepto S. Rogerii corpore,

18 Unde interveniente auxilio D. Pauli Barolitani archipresbyteri et clericorum seu canonicorum majoris Barolitane ecclesie, a nobis postulato et clementer obtento, infrascriptas res a civitate et ecclesia Cannensi Barolum asportavimus, predictisque Barolitano archipresbytero et clericis commendare curavimus, qui ad utilitatem predictæ Cannensis ecclesie custodirent, et assignarent, cum esset voluntas episcopi, qui esset pro tempore et canonicorum ecclesie supradictæ. Qui, ut dictum est, ipsas res ad utilitatem predictæ Cannensis ecclesie conservantes ad requisitionem nostram primo die mensis Julii presentis quintæ indicationis, predicti archipresbyteri et clerici infrascriptas res nobis integraliter et sine diminutione quadam, et assignarunt, et paupertatem predictæ Cannensis ecclesie intuentes, eas expensis propriis benigne ad predictam Cannensem ecclesiam portare fecerunt. De quibus omnibus non confitemur, et recognoscimus, quod sumus eisdem ad antidata (remunerationem) obligati de ipsis rebus nos et successores nostri obligati a nobis, quietantes eosdem et defendentes ab omni persona, contra eos de iis controversiam seu questionem movente; cum nobis essent per eos, ut dictum est, ipsæ res integre

assignatæ; quæ res sunt hæc scilicet: mensæ duæ D marmoreæ altarium, omnes marmores sedis, ubi sedere, dum missarum solemnia celebrarentur, episcopus consuevit, campana una et quamplures sanctorum reliquiæ. Unde ad futuram memoriam, et predictorum archipresbyteri et clericorum seu canonicorum cautelam, et ut de commissis fides indubitabilis habeatur, præsens publicum instrumentum eis exinde fieri fecimus per manus predicti Nicolai publici Baroli notarii, signato suo solito sigillo, et subscriptione nostra, qui supra, Cannensis episcopi, et subscriptionibus nostrorum, qui supra, canonicorum ipsius ecclesie, subscriptione predicti iudicis, aliorumque subscriptionibus infrascriptorum testium roboratum: quod scripsi ego prædictus Nicolaus de Raynerio publicus Baroli notarius, qui interfui, et signo meo consueto signavi.

19 Sic itaque delatum Sancti corpus Barolum apud moniales Benedictinas depositum fuisse, conditumque in earum ecclesia S. Stephano sacra, testis est Grimaldi (a), id constare inquit ex litteris indulgentiarum, quas eidem ecclesie duo Cardinales legati a latere (horum unus erat Ludovicus presbyter tituli S. Laurentii in Damaso, alter Latinus Orsino tituli SS. Joannis et Pauli) anno 1459 largientes, corporis S. Rogerii, ut inibi quiescentis, expressis verbis meminere. Scribit porro Grimaldi, ejus mausoleum, pretioso e marmore eboveque confectum, stetit olim apud aram majorem S. Stephani ad cornu Epistolæ, et ex adverso majoris ecclesie januæ; anno vero 1512 in novum sacellum, Orientali ecclesie parti accommodatum, una cum ipso principe altari translatum, sub eoque reconditum fuisse; excipie tamen caput, quod foris reservatum, inclusumque argento palam ostenditur: item partem alterius ossis, quam possidet ecclesia Andriensis, argenteo vasi similiter inclusam. Occasione hujus translationis, ut idem prosequitur, monstratam voluit Deus sanctitatem sui Famulati per ossium ejus suavolentiam, tum per miracula; etenim sumpto ex tumba Sancti pulvere sanati fuere quinque infirmi, præter alios non paucos, qui sanitatis recuperandæ ergo ad illius tumulum confugebant. Hinc igitur Dei famulum meritissimo jure Barolitani in Patronum suum, urbisque protectorem, quemadmodum ex Officio proprio mox dando liquet, postmodum assumpsere. Quin etiam, si credimus Grimaldi, (b) erecta fuit Baroli anno 1361, et in S. Rogerii honorem dicta ecclesia in eo civitatis loco, qui la Piazzetta dicitur: istiusmet Sancti devotione pariter accensus fuit Carolus VIII Galliarum rex; anno enim 1495, dum regnum Neapolitanum sex mensium spatio tenuit, monasterio S. Stephani privilegium concessit cujusdam donationis, quod in Pergameno conscriptum in dicto monasterio asservari, idem Grimaldi (c) asserit. Festum Baroli annuatim bis recolitur, trigesima nempe Decembris, quam Sancti emortualem credunt, et Dominica 11 post Pascha, qua corpus ejus Cannis Barolum, aut ex antiquo in novum sepulchrum translatum fuerit. Hæc quoque Grimaldus (d); verum de majori ecclesia Barolitana seu S. Mariæ id accipiendum censeo; etiam apud moniales S. Stephani ejus festum celebratur hodie seu xv Octobris, quæ an xxx Decembris, aliæ Sancto fuerit suprema, uti et quo anno obierit, dicendo non sumus.

quod Baroli apud moniales S. Stephani conditum fuit.

E

F

(a) p. 54. — (b) p. 42. — (c) p. 42. — (d) p. 45.

OFFICIUM PROPRIUM

IN FESTO S. ROGERII,

*Descriptum e vetustissimo breviario
monasterii S. Stephani Barolitani.*

AD VESPERAS.

Adest conse-
cratori eccle-
siae S. Michae-
lis:

A *Antiphona* : Vita vixit mirabili in ecclesia Domini Rogerius diaconus et factus est episcopus : *Psalm* : Dixit Dominus : *Ant* : In Cannensi a ecclesia Rogerius Caëlicola refulsit in virtutibus in praelatis omnibus : *Psalm* : Confitebor : *Antiph* : Hospes nobilissimus Rogerius eximius recipiebat pauperes, infirmos atque debiles : *Psalm* : Beatus vir : *Ant* : Pauper pastor efficitur Rogerius, dum quaeritur a Cannarum populo, serviens Christo Domino : *Psalm* : Laudate pueri : *Capitulum* : Benedictionem omnium gentium dedit illi et testamentum suum confirmavit super caput ejus : *Responsorium* : Aquila desuper volans, dum pedester ambulabat, umbram semper faciebat, nec ardorem solis, dum claresceret, sentiebat : *Vers* : Obediens ad ecclesiam pergebat consecrandam Sancti Angeli : *Hymnus* : Gaudeamus et lætemur in festo Rogerii, sanctitatem ejus pandamus, Deoque summo presuli desertum per aufugiens servans humilitatem pastoris, et gradum nolens electus ad dignitatem, cilicis se macerans, disciplinis se domabat, carnem suam conculcans, refranando jejunabat, ad consecrandum pergit viæ longitudinem : itaque consurgit, nolens multitudinem, pariterque mittitur Ricardus Andriensis, simul cum ipso jungitur Pelagus Salpensis, pedester ambulabat Rogerius Sanctissimus, totum se humiliabat Michaëli devotissimus : Gloria tibi Domine, qui natus es de Virgine, cum Patre et Sancto Spiritu in sempiterna secula. Amen *Vers* : Ora pro nobis Beate Rogeri, *Resp* : Ut digni efficiamur promissionibus Christi. *Ant* : ad Magnificat : O pastor eterne, Rogeri, clemens accipe, et vota precantum tu benigne suscipe, et pro nobis Christo preces nostras porrige, ac civitatem istam a malis cunctis eripe, ut mereamur cum Sanctis omnibus omnes perducere ad celestia. Alleluia. *Cant. magn. oratio* : Omnipotens sempiterna Deus, qui Beatum Rogerium confessorem tuum atque pontificem de Cannarum civitate Barolum venire fecisti, tribue nobis quesumus, ut qui ejus sacrum festum recolimus, suis sanctis meritis et virtutibus ab omnibus periculis eruamur.

ut novum ec-
clesiae sidus

Invitatorium : Adoremus Dominum, qui glorificavit Beatum Rogerium, et glorificat : *Psalm* : Venite : *Ant* : Divinam lucem produxit Deus super terram, dum dedit Baroli patronum c super pestem et guerram* : *Psalm* : Beatus vir, qui : *Ant* : Liliū puritatis Angelicæ fuit Rogerius, atque rosa rubens caritatis Seraphicæ : *Psalm* : Quare fremuerunt : *Ant* : Innocentem Rogerium exaudit Dominus, dum orat pro populo suis devotis precibus : *Psalm* : Cum invocarem : *Ant* : Lætentur omnes, qui sperant in Beato Rogerio, quoniam

* bellum

exaudit illum Dominus de excelso suo Sancto : *Psalm* : Verba mea : *Ant* : Amicus Dei perfectissimus, quem coronavit Dominus, in Cannensi ecclesia, Rogerius sanctissimus : *Psalm* : Domine Dominus noster : *Ant* : Servator justitiæ et æquitatis fuit in populo suo, dum præsidebat humiliter in solio suo : *Psalm* : In Domino confido : *Vers* : elegit eum Dominus : *Resp* : ad sacrificandum : *Lectio prima* : Summus polorum rector produxit jubar lucidum, candidum et decorum, Beatum videlicet Rogerium, sanctæ matris Ecclesiæ sidus pulcherrimum et splendidissimum ornamentum, fideique Christianæ monile decorum, sed Barolitanae præsertim civitatis nunc auxilium, et intercessorem sufficientissimum, et devotum, qui velut rogas ingens totus ferbuit caritate, micuit honestate, et claruit sanctitate. Tu autem. *Resp* : Dum staret cum pastoribus vir Dei Sanctissimus, vacabat orationibus Deo devotissimus, ne eligeretur ad pastorem gradum, cujus non erat dignus : *Vers* : Fugitque præfata perpetua sua humilitate cum mente deliberata : Ne eligeretur.

EX ANTIQVO
BREVARIO.

Lectio secunda : Hic oriundus de civitate olim Cannarum, vel de vico, qui dicitur Petra d, floruit anno Domini quingentesimo; et factus a parentibus clericus in ecclesia cathedrali Cannarum, cepit indolis puer laudabilis sectari monita et documenta proborum. Tu autem. *Resp* : Infirmorum domos et afflictorum visitabat, pupillorum casas benefica pietate quaerebat, quia sic pater pauperum in populo suo habitabat : *Vers* : Multi ad ipsum recurrebant, et languentes suis pedibus se prosternebant : quia. *Lectio tertia* : Et tandem percurrrens decimum octavum annum, omnium morum spiritualium fragrantia redolere cepit, ita ut carus esset omnibus et acceptus; nec abiit in consilio impiorum, nec secutus est vanitates et insanias falsas tabidæ carnis nostræ. Tu autem. *Resp* : Tanta fiducia in Deum ferebatur, ut in Domino de omnibus confideret accipere cum orabat, et Deus in cunctis misericorditer audiebat, considerans suam sanctitatem, quæ in suo corpore nitebat : *Vers* : In omnibus Deus exaudivit eum, quia in justitia petiit et amavit eum : considerans. *Lectio quarta* : Sed inter spinas et mores perversos hominum floruit ut candens liliū puritatis Angelicæ, et ut rosa rubens caritatis Seraphicæ. Accidit autem, ut ecclesia Cannensis careret præsule e, et cum sciscitarentur de idoneo præsule, omnes unanimiter, tam sacerdotes quam laici, eum in præsulem elegerunt : unde patenter apparet, quanta erat virtutum suarum exuberantia, quantaque gratia Domini super eum. Tu autem. *Resp* : Cingulum castitatis præcinxit suis lumbis, cunctisque pauperibus manum largitatis aperuit, quia videlicet diligebat omnes corde et voluntate, amore Crucifixi, dum erat in dignitate : *Vers* : Erant omnes ad ipsum recurrentes pauperes, debilesque, pupillos et flentes diligebat : quia.

fulget apud
Cannas, cujus
nobis episco-
patus,

E

d

F

In secundo nocturno ant : Dominus Deus meus, ex Rogerii ossibus odor exit eximius, et multos per ipsum Dominus sanavit a languoribus : *Psalm* : Domine quis habitabit : *Ant* : Quidam Paschalis nomine auditum aurium amiserat, sed Rogerii precibus sanavit eum Dominus : *Psalm* : Domine in virtute : *Ant* : Multi languentes veniunt ad Rogerii tumulum, et dum, quod postulant, accipiunt, laudantes Deum redeunt : *Psalm* : Domini est terra : *Ant* : Omnes pauperes clamabant et humiles, et Beatus Rogerius exaudivat eos : *Psalm* : Benedicam Dominum : *Ant* : Beatus

varie reluctatus demum acceptus:

EX ANTIQVO
BREVARIO.

tus Rogerius, quem elegisti, Domine, habitat in atriis tuis, et in excelso solio gloriæ tuæ: *Psalm*: Te decet: *Ant*: O Rogeri Sanctissime, ora pro nobis Deum, ut conducat nos altissime ad contemplandum eum: *Psalm*: Bonum est: *Vers*: Amavit eum Dominus: *Resp*: Stolum gloriæ induit. *Lectio quinta*: Sed ipse verus humilis cum nondum fuisset sacerdos, nec ætatis perfectæ pluries renuntiavit electioni, et molestatus persæpe fugit a civitate Cannarum, et domum suam relinquens cum aliquibus pastoribus processit ad alium locum. Tu autem. *Resp*: Per Beatum Rogerium fiunt hæc divina mysteria, per orationes ejus leprosi mundantur, cæci illuminantur, et in natali ejus dæmonia effugantur, et infirmi sanantur: *Vers*: in suis exemplis congaudet turba clericorum, nam tumbæ pulvere sumpto sanantur quinque fideles: et in natali. *Lectio sexta*. Sed quoniam non est consilium contra Dominum, ideo tam electio sacerdotum quam acclamatio populorum utriusque ætatis et sexus stetit firma super Sanctum Rogerium, adeo ut cives accurrerent omnes ad locum, ubi morabatur Sanctus Rogerius cum illis pastoribus, et videns ipse præsentiam tam sacerdotum quam reliqui populi, et Domini præcipue voluntatem acceptavit. Tu autem. *Resp*: Aquila desuper volans, dum pedester ambulabat, umbram semper faciebat, nec ardorem solis, dum claresceret, sentiebat: *Vers*: Obediens ad ecclesiam pergebat consecrandam Sancti Angeli: nec ardorem.

dehinc virtutibus.

5 *Lectio septima*: Et factus simul sacerdos et episcopus statim mutatus est in alium virum, utpote sublimem humilitate et divitem paupertate; omnes enim de ecclesia majores et minores modesto venerabatur affectu, ut ipse videretur minimus de ecclesia, et quilibet minimus major ipso. Tu autem. *Resp*: Dum Apulia patria semel opprimeretur maxima siccitate, et arva cuncta et vineæ destruerentur, atque spes colligendis fructibus laboreretur, orat pro populo Rogerius sanctissimus, ut a siccitate liberetur: *Vers*: Exaudivit illum Dominus propter suam sanctitatem, et dedit pluviam terræ super siccitatem: orat pro populo. *Lectio octava*: In vestibus vililitatem, in ciliciis asperitatem, in cibo et potu durissimam sobrietatem, in lecto observabat paupertatem, omniumque penurias pio considerabat affectu, et ipsorum præsentiam magno venerabatur applausu, et cui non impendere poterat beneficium, consolabatur caritatis ardore. Tu autem. *Resp*: In diebus suis placuit Deo Beatissimus Rogerius, dum stetit semper coram eo humillimus, obediens et pius, quia non desiderabat nisi placita Deo, et amabat: *Vers*: Placens Deo dilectus ejus et vivens inter peccatores translatus est: quia. *Ad cantica*: Dum orat Rogerius, Deus exaudit, quia fulget in virtutibus, qui meruit, ut per totam Apuliam Deus daret pluviam alleluia: *Psalm*: Beatus vir qui: *Vers*: Tu es sacerdos in æternum: *Resp*: Secundum ordinem Melchisedech.

miraculis clarior.

6 *Lectio nona*: Infirmorum domos visitabat, afflictos consolabatur, pupillorum causas, et viduarum necessitates pietate paterna suscipiebat, et statim ut pervenit ad apicem tam perfectæ virtutis, cepit coruscare miraculis, et prodigiis clarescere sanctitatis. Tu autem. *Resp*: Claruit miraculis in morte et in vita suis profundis meritis, sibi a Deo potentia attributa, et quia perseveravit usque ad finem, ideo meruit gloriam sublimem: *Vers*: Multis disciplinis se domabat, suisque exemplis populo prædicabat: ideo. *Lectio decima*: Nam quidam inter alios Paschalis nomine oculorum et

aurium longa infirmitate gravatus ad Sanctum Rogerium supplex venit, ut dignaretur Deo pro eo misericorditer supplicare; cui petitioni assentiens Rogerius vere pius, facta oratione devota, mox sanitatem oculorum, et beneficium audiendi, quod perdidit diu homo ille, recuperavit ad plenum. Tu autem. *Resp*: Propter humilitatem renunciavit electionem, considerans statum suum et conditionem, quia nec sacerdos nec ætatem habebat, quapropter hinc inde semper fugiebat: *Vers*: O pater Sancte, multum Deo grate, summæ coram Deo fuisti humilitatis: quapropter. *Lectio undecima*: Domus insuper episcopalis erat publicum pauperum hospitale, nulli umquam vocatus verbo vel animo durus erat, nisi forte cupiam scelerato ob detestationem facinorum et correptionem fraternam. Tu autem. *Resp*: Mortuorum suscitator magnificus, surdorum et cæcorum liberator fuit mirificus, mutos et claudos Rogerius Sanctissimus liberavit et sanavit suis sanctis precibus: *Vers*: Multos a languoribus ad ipsum accurrentes, variisque infirmitatibus dum erant flentes: liberavit et sanavit.

7 *Lectio duodecima*: Cunctis beneficiis et exemplis studebat in Christo placere, tanta animi sinceritate ac rectitudine mentis erat, ut putares in eo fuisse naturam sinceram, voluntatem immaculatam, et originalem justitiam reservatam, quod favente Deo non exiguo extitit declaratum, et sic virtutibus et miraculis clarus vitam finivit in Domino. Tu autem. *Resp*: Beatum Rogerium omnes rogemus pariter, ut piis suis meritis juvemur, atque salutem utriusque vitæ nobis ipse acquirat: *Vers*: Et ejus sanctis precibus ab omnibus malis eripiamur: atque salutem utriusque. *Hymnus*: Te Deum laudamus. *Secundum Marcum*: In illo tempore dixit Jesus discipulis suis: videte et vigilate et orate, nescitis enim quando tempus sit: homo quidam peregre profectus reliquit domum suam, et dedit suis potestatem cujusque operis, et janitori præcepit, ut vigilet. Vigilate igitur; nescitis enim, quando Dominus veniet sero an media nocte, an galli cantu an mane: cum venerit repente, inveniet nos dormientes: quod autem vobis, omnibus dico, vigilate. *Oratio*: Omnipotens sempiternus Deus, qui Beatum Rogerium confessorem tuum atque pontificem de Cannarum civitate Barolum venire fecisti, tribue nobis quæsumus, ut qui ejus sacrum festum percolimus, suis sanctis meritis et virtutibus ab omnibus periculis eruamur, per Dominum. . . . *Ad laudes et omnes horas*: O Baroli corona, rector et gubernator, pro nobis Deum ora: Crucifixus et Salvator per tuam Sanctitatem salvet et gubernet nostram civitatem: *Psalm*: Dominus regnavit: *Ant*: Ante diem surgebat Rogerius Beatus, carnem suam domabat multoties flagellatus: *Psalm*: Jubilate: *Ant*: Dum pedester ambulabat obediens et humilis, aquila refrigerabat ipsum propter calorem solis: *Psalm*: Deus Deus meus.

obdormit in Domino.

E

f
* adde miraculo vel experimento.

ANNOTATA.

a *Locus hic celebris evasit post ingentem illam stragem, qua ab Hannibale Carthaginensi Romanos ibidem prostigatos, Polidius lib. III in fine, Livius lib. XXII, alique veteres memorant: adjacet Aufido anni Canusium inter et Barolum; ast hodie solo fere nomine notum vulgo appellatur Canna distrutta.*

b *De hac fabula, qua Officium hoc crebro aspergitur, sat superque disseruimus in Comment. præv.*

c *Vide dicta num. 19 Comm. præv.*

d *Hujus*

A d Hujus vici nulla amplius vestigia præter ejusmodi nomen in littore maris extare, scribit (a) Grimaldus.
e Hinc colligere est, non fuisse S. Rogerium pri-

mum istius civitatis episcopum, ut num. 8 Comment. præv. præmonuimus.

f Hic finitur Lectio: quæ sequuntur, ex apographo Nazareno et Ughello addidi.

(a) p. 48.

DE B. GALTERO SEU GALTERIO

ABBATE ET MARTYRE ORDINIS CISTERCIENSIS

QUINCIACI IN GALLIA

B

SYLLOGE.

E

M. S.

ANNO
MCCXLIV
Quinciaci, cu-
jus brevis no-
titia datur,
quodque Ordinis
Cisterciensis
monasterium
est, floruit

Quinciacum, inquit Gallie Christiane scriptores (a), B. Mariæ prope Tanlayum in Decanatu S. Willemerii, duabus leucis ab urbe Tornodoro, Ordinis Cisterciensis monasterium e linea Pontiniaci, fundatur xi kal. Maji anno 1133 vel 1132. Celebris eo in monasterio est memoria ejusdem cœnobii abbatis. horum in serie XII, ac nomine II, B. Galteri, Galterii aut Gualterii, quem sæculo decimo tertio nondum medio floruisse, inter auctores convenit; quamvis de rebus ejus gestis paucissima, ut in decursu perspicuum fiet, tidem scripto mandarint, ac singula fere (seclute abbatialem dignitatem, annum emortualem et cultum ecclesiasticum) quæ ad Beatum hunc pertinent, sint obscura; de ejusdem enim in terris ortu, parentibus, generis qualitate, ac rebus regiminis sui tempore præclare gestis, monumenta omnia, quæ consului, silent, eumque solummodo justitiam adversus Ecclesie hostes strenue defendisse, ac eam ab iisdem martyrio (licet, quibus in specie supplicis extinctus fuerit, ignorent) fuisse affectum scribunt. Quædam quidem huc pertinentia in celebri æque ac prolivo de B. Galtero elogio, abbatialem tamen ejusdem dignitatem silens, exhibet Henriquesius; ast quanti ea, quæ adfert, momenti sint, cum fontem, unde sua Henriquesius hauserit, reliceat, definire non valeo; illud tamen, qualecumque sit, hic visum fuit exhibere.

2 Ita id in Fasciculo Sanctorum Ordinis Cisterciensis (b) habet: De B. Gualtero episcopo Antissiodorensi et martyre. Beatus Gualterus, ab ipsa juventute sua ingenti solitariae vitæ desiderio captus, terrenas contemnens voluptates, in Quiriaco Ordinis Cisterciensis cœnobio, cum admiranda quadam sanctitatis opinione monachus habitavit. Talisque ac tantus evasit, et tam stupenda signorum ac miraculorum extitit claritate illustris, ut multi ex variis regionibus ad eum confluerent diversis infirmitatibus afflicti, opem et remedium implorantes. Nec frustra; illustraverat enim Servum suum Altissimus celesti quadam virtute, qua ægrotos quocumque morbo oppressos sublevabat, et sanitati desideratæ restituebat. Quæ omnia humani generis hostis

inque ferens, variis eum tentationibus aggressus est, sed non prævaluit: fortissimus enim Christi athleta humilitatis clipeo et orationis gladio omnia inimici machinamenta superabat. Denique tam excellens virtutis specimen in omnibus ostendit, ut post egregia trophea, variasque de principe tenebrarum reportatas victorias, cum fama pietatis ejus longius cum admiratione vagaretur, ad episcopalis muneris functionem communi populi Altissiodorensis suffragio fuerit electus.

3 Quam dignitatem tam eximia mansuetudine et vitæ integritate administravit, ut nec æmuli minimam in eo labem deprehendere possent. Cumque omnes doctrinam hominis mirarentur, obstupescerent miracula, et virtutes suspicerent, excitavit ille, qui homicida est ab initio, animas iniquorum contra Virum Sanctum, a quibus tandem occisus martyrii palmam promeruit. Quo autem mortis genere, quave occasione fuerit extinctus, ignoro. Interjectis, porro Barnabæ de Montalvo, quibus eundem Antissiodorensis præsulem, Quinciacensis cœnobii abbatem, ac Martyrem habet, verbis, ita pergit: Miror, quod hic Sanctus inter cæteros Antissiodorensis ecclesie antistites (de quo nos modo) non recenseatur a Joanne Chenu Biturico in sua Historia chronologica archiepiscoporum et episcoporum Gallie. Brevius eundem in suo Martyrologio Gallicano hodie celebrat Saussayus: Antissiodori, inquit et quidem primo loco, passio Sancti Galteri episcopi, qui cum esset Quinciaci abbas in territorio Lingonensi, moribus sanctissimis, etiamque miraculus pollens, excedente ab humano tramite Bernardo de Soliaco Antissiodorensi pontifice, eam ad sedem assumptus: cum Vir in sancta religione strenuus justitiæ tenorem adversus Ecclesie hostes zelo sacerdotali assereret; ab iis odio gratis habitus, et dire impetitus coronam martyrii, pastor pro grege occisus, gloriosam recepit.

4 Saussayum describunt, eive consonant Buce-
linus in Menologio Cisterciensi, Antonius de Heredia, Barnabas de Montalvo, alique, quorum proin verba non repeto: ast omnibus his concin-

insus est.
Verum pe-
ram a quibus-
dam Antissio-
dori episcopus,

(a) T. IV, col. 850. — (b) part. II, p. 426.
Tomus VII Octobris, Pars Prior.